

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI ÜLEMNÕUKOGU JA VALITSUSE TEATAJA

22. detsember 1989

Nr. 40 (1918)

24. aastakäik

SISUKORD

I

614. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus omavalitsusliku haldus-süsteemi loomisest.

* * *

Eesti NSV Ülemnõukogu poolt vastuvõetud seadused ja otsused

(Eesti NSV Ülemnõukogu üheteistkümnenda koosseisu kolmeteistkümnes istungjärk)

615. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV pangaseaduse eelnõu kohta.
616. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti Panga asutamise kohta.
617. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu saadiku J. Loti arupärimise kohta Eesti Kunstimuuseumi hoonete restaureerimisest ja uue hoone ehitamisest.
618. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seadus Eesti NSV kodanike rahvuslikest õigustest.
619. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seadus looduskeskkonna ja -varade kasutamise korra kohta.
620. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV seaduse «Looduskeskkonna ja -varade kasutamise korra kohta» kehtestamisest.
621. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus Eesti NSV Ülemnõukogu valimiseks Eesti NSV Valimiskomisjoni ja väeosades valimise ringkonnakomisjonide moodustamise kohta.
622. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi seadus Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste kinnitamise kohta.
623. Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi ametiühingute seadus.

624. Eesti NSV Ülemnõukogu otsus «Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi ametiühingute seaduse» ellurakendamise korra kohta.

- 625. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus Eesti NSV riigivalitsemise keskorganite süsteemi ümberkujundamise kohta.
- 626. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus Tiit Järve nimetamise kohta Eesti NSV riigiministriks.
- 627. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus Tiit Nuudi nimetamise kohta Eesti NSV keskkonnaministriks.
- 628. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus Jaak Kaarma nimetamise kohta Eesti NSV kultuuriministriks.
- 629. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus Juhan Sillaste nimetamise kohta Eesti NSV sotsiaalministriks.
- 630. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus Tiit Vähi nimetamise kohta Eesti NSV transpordiministriks.

II

631. Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrus «Sõjaväe tegevteenistusest erru lastud või reservi arvatud ohvitserkoosseisu kuuluvate isikute, lipnike, mitšmanite ja üleajateenijate elamisnõude kindlustamise abinõude kohta».

SISUKORD

I

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

614 Omavalitsusliku haldussüsteemi loomisest

Eesti NSV kohaliku omavalitsuse aluste seaduse ja Eesti NSV Ülemnõukogu 1989. aasta 8. augusti otsuse «Haigusreformi läbiviimisest Eesti NSV-s» ellurakendamiseks haldusreformi esimesel etapil Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

1. Valitavate külade, alevite, rajoonilise alluvusega linnade, rajoonide ja vabariikliku alluvusega linnade rahvasaadikute nõukogude ülesandeks on kohalikule omavalitsusele ülemineku kindlustamine, lähtudes Eesti NSV kohaliku omavalitsuse aluste seadusest ning teistest Eesti NSV seadusandlikest aktidest.

2. Küla, alevi ja rajoonilise alluvusega linna rahvasaadikute nõukogu tegevuse põhieesmärgiks on vastava esmatasandi omavalitsusliku haldusüksuse asutamine oma territooriumil.

3. Valla, alevi ja linna omavalitsusliku staatuse tunnustamiseks on nõutavad vastava rahvasaadikute nõukogu poolt väljatöötatava vastava omavalitsusliku valla, alevi või linna sotsiaalmajandusliku arengu kava ja põhimääruse olemasolu, mille vastavust Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi poolt kehtestatavatele nõuetele hindab Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi moodustatav ekspertkomisjon. Ekspertkomisjoni arvamusele tuginedes kinnitab Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium valla, alevi või linna omavalitsusliku staatuse. Ülemnõukogu Presiidiumi vastavas otsuses fikseeritud tähtjast alates astub vald, alev või linn omavalitsusliku haldusüksuse õigustesse.

4. Maakonnad ja vabariiklikud linnad moodustatakse 1. jaanuarist 1990 olemasolevate rajoonide ja vabariikliku alluvusega linnade halduspiirides. Nende staatusorganid ning nende pädevus ja funktsioneerimise kord sätestatakse Eesti NSV kohaliku omavalitsuse aluste seadusega ning teiste Eesti NSV seadusandlike aktidega. Seejuures toimub vastavate organite formeerimine ja nende tegevus alates 10. detsembrist 1989 eelnimetatud seaduses ettenähtud korras.

5. Kuni käesoleva seaduse punktis 3 ettenähtud korras valla, alevi või linna omavalitsusliku staatuse tunnustamiseni täidavad tema funktsioone ja käsutavad vahendeid vastavad teise tasandi omavalitsusorganid. Nad annavad enne nimetatud staatuse tunnustamist esmatasandi rahvasaadikute nõukogude taotlusel neile üle neid Eesti NSV kohaliku omavalitsuse aluste seaduses ja teistes Eesti NSV seadustes ettenähtud volitusi, mille teostamine on esmatasandi vastavas haldusüksuses võimalik, kui Eesti NSV seadusandlusega ei ole ette nähtud teisiti.

6. Eesti NSV kohaliku omavalitsuse aluste seaduse paragrahvides 13 ja 14 ettenähtud munitsipaalomandi hulka arvatava ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide vara vastavate kohalike omavalitsusüksuste munitsipaalomandusse üleandmine toimub Eesti NSV Valitsuse poolt määrat-

tud korras ja ulatuses. Kuni vastava esmatasandi haldusüksuse omavalitsusliku staatuse käesoleva seadluse punktis 3 ettenähtud korras tunnustamiseni käsutab munitsipaalomandiks antud vara vastava teise tasandi kohaliku omavalitsusüksuse täitevorgan. Kõik kohaliku omavalitsuse organitele üleantavad ettevõtted, asutused ja organisatsioonid antakse üle koos neile kuuluvate põhi- ja käibevahenditega.

7. Tallinnas jätkavad linnarajoonid tegevust kuni küsimuse täiendava reguleerimiseni Eesti NSV seadusandlusega. Linnarajoonide ja teiste Tallinna omavalitsuslike üksuste organite pädevuse piiritleb Tallinna linnavolikogu. Tallinna linnarajoonide täitevorganite moodustamisel lähtutakse Eesti NSV kohaliku omavalitsuse aluste seaduse paragrahvi 6 lg. 8 ja paragrahvist 12, kusjuures nende täitevorganite juhid ei või olla Tallinna linnavolikogu liikmed ning nad kinnitab Tallinna linnavolikogu hiljemalt ühe kuu jooksul pärast nimetamist vastava linnarajooni volikogu poolt.

8. Rahvakontrollikomiteede seadustega ettenähtud volitusi pikendatakse kohtadel kuni Eesti NSV-s riikliku kontrollorganite süsteemi reorganiseerimiseni.

9. Juhul kui vastava volikogu otsusel moodustatakse maakonna ja vabariikliku linna volikogu esimehe või tema asetäitja palgaline ametikoht, samuti volikogu eestseisuse kantselei, siis nende palgafondi võib volikogu näha vastavas maakonna või vabariikliku linna eelarves ette kas kinnitatud palgafondi kokkuhoiu, eelarve vabade jääkide või muude vahendite arvel. Volikogu esimehe või tema asetäitja, samuti volikogu eestseisuse kantselei töötajate palgamäärad ei tohi ületada Eesti NSV Ministrite Nõukogu 1989. a. 11. oktoobri määrusega nr. 335 sätestatud piirmäärasid.

10. Vastvalitud volikogu (rahvasaadikute nõukogu) esimese istungjärgu avab vastava valimise territoriaalkomisjoni esimees, kes juhatab istungjärgu tööd kuni volikogu (rahvasaadikute nõukogu) esimehe valimiseni ning kirjutab alla volikogu (rahvasaadikute nõukogu) otsusele esimehe valimise kohta. Kuni uue valitsuse (täitevkomitee) koosseisu kinnitamiseni vastvalitud volikogu (rahvasaadikute nõukogu) poolt täidab selle volitusi eelmise koosseisu valitsus (täitevkomitee).

11. Volikogu (rahvasaadikute nõukogu) ja selle eestseisuse otsustele kirjutab alla volikogu (rahvasaadikute nõukogu) esimees, vastava valitsuse (täitevkomitee) määrustele valla-, alevi-, maavanem või linnapea (täitevkomitee esimees) ning valla-, alevi-, maakonna- või linnasekretär (täitevkomitee sekretär).

12. Valla, alevi või linna omavalitsusliku staatuse kinnitamise hetkest asub vastav rahvasaadikute nõukogu volikoguna täitma omavalitsuslike funktsioone täies mahus. Nõukogu enda initsiatiivil või vähemalt poolte valijate nõudmisel või administratiivpiiride muutmisel vastava haldusüksuse territooriumile lisandunud territooriumi osas määrab Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium vastava nõukogu ennetähtaegse valimise.

13. Haldusreformi ettevalmistamise ja läbiviimise kindlustamiseks Eesti NSV Ministrite Nõukogul näha ette alaliselt tegutseva tööorgani moodustamine ning vajalikud vahendid riigieelarves.

14. Teise tasandi kohaliku omavalitsuse organitele soovitada haldusreformi elluviimise tagamiseks näha kohalikes eelarvetes ette vajalikud vahendid.

15. Käesolev seadlus kaotab kehtivuse pärast kõigi Eesti NSV haldusüksuste omavalitsusliku staatuse tunnustamist.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemiõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 6. detsembril 1989.

* *

*

Eesti NSV Ülemnõukogu poolt vastuvõetud seadused ja otsused

(Eesti NSV Ülemnõukogu üheteistkümnenda koosseisu kolmeteistkümnes istungjärk)

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

615 Eesti NSV pangaseaduse eelnõu kohta

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Eesti NSV Ülemnõukogu plaani- ja eelarvekomisjonil üldistada 26. detsembriks 1989. a. Eesti NSV pangaseaduse eelnõu kohta laekunud ettepanekud ja märkused ning esitada seaduseelnõu koos ettepanekutega täienduste ja muudatuste kohta Eesti NSV Ülemnõukogule teiseks lugemiseks.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 15. detsembril 1989.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

616 Eesti Panga asutamise kohta

Vastavalt Eesti NSV 1989. a. 18. mai seadusele «Eesti NSV isemajandamise alused» Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Asutada 1990. a. 1. jaanuarist Eesti Pank, kelle põhiülesandeks on: vabariigi majandusstrateegia elluviimine raharingluse, krediteerimise, finantseerimise, arvelduste ja valuutasuhete valdkonnas;

vabariigi raha- ja krediidisüsteemi juhtimise tagamine; stabiilse raharingluse ja Eesti NSV territooriumil käibiva raha ostuvõime tagamine ning rahvusliku valuuta vahetuskursi kindlaksmääramine Nõukogude ja välisriikide raha suhtes;

väärtpaberite väljalaskmise organiseerimine; sularaha- ja sularahata käibes olevate rahaühikute hulga reguleerimine; vabariigi huvide esindamine suhetes teiste riikide keskpankadega, rahvusvahelistes pankades ning teistes rahandus- ja krediidiorganites.

2. Eesti NSV Valitsusel:

1) tagada Eesti Panga põhikirja projekti koostamine ja selle Eesti NSV Ülemnõukogule kinnitamiseks esitamine 1990. a. 1. märtsiks;

2) lahendada Eesti Panga tööruumide ja asutamiseiga seotud finantsküsimused.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 15. detsembril 1989.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

617 Eesti NSV Ülemnõukogu saadiku J. Loti arupärimise kohta Eesti Kunstimuuseumi hoonete restaureerimisest ja uue hoone ehitamisest

Ara kuulunud Eesti NSV Riikliku Kultuurikomitee esimehe J. Kaarma vastuse Eesti NSV Ülemnõukogu saadiku J. Loti arupärimisele Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Tallinna Linna RSN Täitevkomiteel võtta vastu 1990. a. I poolaastal otsus Eesti Kunstimuuseumi uue hoone asukoha kohta.

2. Eesti NSV Riiklikul Plaanikomiteel ja Eesti NSV Riiklikul Ehituskomiteel lahendada Eesti Kunstimuuseumi hoonete restaureerimistöödega seotud küsimused 1990. a. jooksul.

3. Pidada otstarbekaks paigutada Eesti Kunstimuuseum ajutiselt Eesti Rahvusraamatukogu vabanevatesse hoonetesse.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 15. detsembril 1989.

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI SEADUS

618 Eesti NSV kodanike rahvuslikest õigustest

Eesti NSV tunnustab rahvusliku elu vaba arengut ning soodustab rahvuslikku eneseteostust kõigis tema demokraatlikes ja seaduslikes vormides.

Eesti NSV kõigi kodanike rahvuslike õiguste garantiiks saab olla vaid eesti rahvuse kui Eestimaa põlisrahvuse õigus oma etnilisele territooriumile ja enesemääramisele.

Eesti NSV kodanike rahvuslike õiguste realiseerimisel lähtub riik vajadusest ühendada eestlaste ja kõigi rahvusrühmade jõud Eesti poliitilise, majandusliku ja kultuurilise suveräänsuse saavutamiseks.

§ 1. Eesti NSV kui suveräänne demokraatlik riik tagab oma kodanikele rahvusest sõltumata võrdsed poliitilised, majanduslikud ja sotsiaalsed õigused ning vabadused.

§ 2. Kõik Eestimaa elanikud sõltumata rahvusest ja kodakondsusest on kohustatud järgima Eesti NSV konstitutsiooni ja teisi vabariigi seadusi, lugupidavalt suhtuma eesti ja teiste rahvuste kultuuri, tavadesse ja traditsioonidesse.

§ 3. Eesti NSV-s moodustatud ja seadusega kehtestatud korras registreeritud rahvusühendustel on oma vabariiklike organite kaudu seaduste algatamise õigus.

§ 4. Eesti kultuuri ja keele arendamise kõrval loob Eesti NSV rahvusrühmadele tingimused nende kultuuri ja keele vabaks arenguks.

Kõigist rahvustest kodanikel on õigus:

- luua rahvuslikke kultuuriühendusi;
- saada eesti-, vene- või muukeelset üldharidust riiklikes õppeasutustes või kultuuriühenduste kaudu;
- saada eesti-, vene- või muukeelset keskeri- ja kõrgharidust ning täiendõpet, mida riik tagab vastavalt Eesti NSV vajadustele;
- organiseerida omakeelset teabelevi ja kultuurielu, täita rahvuslikke rituaale ja usukombeid;
- suhelda rahvuskaaslastega väljaspool Eesti NSV piire, luua rahvusühenduste kaudu sidemeid vastavate rahvusriikide organite ja rahvuslike organisatsioonidega.

§ 5. Rahvuslikku kultuuri arendavatel organisatsioonidel ja ühendustel on õigus riikliku süsteemi kõrval luua omavahendite arvel kultuuri- ja haridusasutusi, moodustada fonde ja asutada preemiaid ning stipendiume, tegelda ettevõtlusega ning välja anda trükiseid.

Riik annab rahvusühendustele abi ja materiaalselt toetust.

Spetsialiste rahvusrühmade kultuurivajaduste tarbeks valmistavad oma võimaste piires ette Eesti NSV kõrgkoolid ja keskeriõppeasutused riiklike organisatsioonide, rahvuslike kultuuriühenduste ning teiste ühiskondlike organisatsioonidega sõlmitavate lepingute alusel.

§ 6. Rahvuslikud kultuuri- ja ajaloomälestised ning rahvussümbolika võetakse riikliku kaitse alla.

§ 7. Eesti NSV kodanikul on õigus vastavalt oma etnilisele päritolule vabalt valida oma rahvus. Riik kaitseb iga rahvuse au ja väärikust.

Kedagi ei tohi sundida oma rahvusest lahti ütleva.

§ 8. Teise kodaniku rahvustunde mis tahes viisil riivamine on keelatud.

Igasugune rahvusliku erandlikkuse, üleoleku või vaenu õhutamine on kohtu korras karistatav.

§ 9. Käesoleva seaduse elluviimiseks vajalikud normatiivaktid võtab vastu Eesti NSV Ülemnõukogu.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RUÜTEL

Eesti NSV Ülemiõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 15. detsembril 1989.

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI SEADUS

619 Looduskeskkonna ja -varade kasutamise korra kohta**I. ÜLDSÄTTED****§ 1. Looduskeskkonna ja -varade kasutamise kord**

(1) Looduskeskkonna (maa, veekogud jne.) ja -varade kasutamise kord kehtestatakse, et tagada:

- 1) keskkonna ja loodusvarade kaitse;
- 2) keskkonna ning loodusvarade säästlik ja loodushoidlik kasutus;
- 3) arvestus, kontroll ja järelevalve keskkonna ning loodusvarade kasutamise üle.

(2) Käesolev seadus reguleerib suhteid, mis tekivad looduskeskkonna ja -varade kasutusse andmisel ning kasutamisel kasutaja ja vastava riigi-organi või kohaliku omavalitsuse organi vahel.

§ 2. Looduskeskkonna ja -varade kasutamise õigus

Looduskeskkonna ja -varade kasutamise õigus tekib Eesti NSV territooriumil asuvatel ettevõtetel, asutustel ja organisatsioonidel, sõjaväeosadel ning kodanikel, kui neile on eraldatud kasutamiseks vajalik territoorium, sõmitud kasutusleping ja väljastatud kasutamisluba.

§ 3. Looduskeskkonna ja -varade kasutamine teiste liiduvabariikide ja välisriikide ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide ning kodanike poolt

(1) Looduskeskkonna ja -varade kasutamine teiste liiduvabariikide ning välisriikide ettevõtete, asutuste ja organisatsioonide või kodanike poolt, samuti looduvarade vabariigist väljavedu nende poolt toimub Eesti NSV Valitsuse poolt kehtestatud korras.

(2) Läänemere akvatooriumi ja loodusvarade kasutamine, sealhulgas kalapüük ning veeselgrootute ja mereimetajate püük toimub rahvusvaheliste ja liiduvabariikide vaheliste lepingute alusel. Peipsi järve akvatooriumi ja loodusvarade ühisel kasutamisel, sealhulgas kalapüügi valdkonnas tekkivad küsimused reguleeritakse Eesti NSV ja Vene NFSV vahelise lepingu alusel.

II. LOODUSKESKKONNA JA -VARADE KASUTAMISEKS ANDMINE**§ 4. Territooriumi kasutamiseks andmine**

Maa ja akvatooriumi annab kasutamiseks kohaliku omavalitsuse organ, kui rahvusvaheliste ja liiduvabariikide vaheliste lepingutega või Eesti NSV Valitsuse poolt kehtestatud korraga ei ole ette nähtud teisiti.

§ 5. Looduskeskkonna ja -varade kasutamiseks andmine

(1) Looduskeskkonna ja -varade kasutusse andmine vormistatakse vastava kohaliku omavalitsuse organi ja kasutaja vahelise kasutuslepinguga.

(2) Looduskeskkonna ja -varade kasutusõigus tekib kasutajal pärast kasutuslepingu jõustumist alates kasutusloa väljaandmise päevast ning lõpeb kasutusloas näidatud tähtajal või seoses kasutuslepingu lõppemisega.

§ 6. Kasutusleping

(1) Kasutusleping sõlmitakse loodusvarade asukoha järgse kohaliku omavalitsuse organi ja looduskeskkonda või -varasid kasutada sooviva ettevõtte või kodaniku vahel.

(2) Kasutuslepingus näidatakse:

- 1) looduskeskkond ja -varad, mis antakse kasutada;
- 2) loodusvarade kasutamise maht;
- 3) kehtestatud kaitserižiimide järgimise nõue;
- 4) loodusvarade säästliku kasutamise nõue;
- 5) erinõuded kasutatava tehnoloogia kohta;
- 6) kaasnevate loodusvarade säilitamise kord, maa rekultiveerimise tingimused;
- 7) looduskeskkonna ja -varade kasutamise maksustamise alused, maksumäärad ning tasumise kord;
- 8) tootmis-tehnoloogiliste jäätmete keskkonda paigutamise või viimise maht ja kord, maksustamise alused, maksumäärad ning tasumise kord;
- 9) loodusvarade üldkasutusest väljaviimisega seotud kompensatsioonimaksete suurus ja tasumise kord;
- 10) looduskeskkonna koormuste lubatud piirväärtused;
- 11) lepingu kehtivuse aeg;
- 12) poolte vastutus lepingus ja kasutusloas näidatud nõuete rikkumisel ning selle juriidilised tagajärjed;
- 13) kasutusleping võib sisaldada ka muid poolte poolt vajalikuks peetavaid tingimusi.

§ 7. Kasutusluba

(1) Kasutusluba antakse välja Eesti NSV Valitsuse poolt kehtestatud korras.

(2) Kasutusloas fikseeritakse:

- 1) looduskeskkonna ja -varade kasutusse andmise aeg;
- 2) kasutusse antud territooriumi ja loodusvarade säilitamise tehnilised tingimused;
- 3) konkreetset kasutusmäärad;
- 4) tehnoloogiliste kadude ja heitmete piirmäärad.

§ 8. Looduskeskkonna ja -varade kasutuse peatamine

Kasutusloas näidatud tingimuste rikkumisel peatab kasutusloa väljaandnud organ looduskeskkonna või -varade kasutuse kuni vastavas ettekirjutuses näidatud puuduste kõrvaldamiseni ja kasutaja poolt tekitatud kahjude hüvitamiseni.

§ 9. Kasutuslepingu lõppemine ja kasutusloa tühistamine

Looduskeskkonna ja -varade kasutuslepingus näidatud tingimuste rikkumine toob endaga kaasa kasutuslepingu lõpetamise ühes kasutaja kohustusega hüvitada tekitatud kahju ning korrastada kasutuses olnud territoorium. Kasutuslepingu lõppemisel kaotab kehtivuse ka kasutusluba.

§ 10. Looduskeskkonna ja -varade kasutamise eriviisid

(1) Eesti NSV Valitsus kehtestab:

1) ühises kasutuses olevate loodusvarade kasutamise korra;
2) maa ja akvatooriumi kasutusse andmise korra kaitserižiimi kehtestamise jaoks;

3) taime- ja loomaliikide riikliku kaitse alla võtmise korra.

(2) Kohaliku omavalitsuse organi otsuse alusel toimub loomade arvu reguleerimine:

1) elanikkonna tervise kaitse huvides;

2) põllumajandus- ja koduloomade haiguste ärahoidmiseks.

(3) Ainult kohaliku omavalitsusega kooskõlastatult ja tema igakordsel loal tohib:

1) paigutada kahjulikke aineid ja tootmistehnoloogilisi jääke maa-põue, maapinnale, veekogusse ja paisata atmosfääri spetsiaalselt selleks eraldatud ja ettevalmistatud territooriumil või akvatooriumil, kui seejuures on täidetud kõik looduskeskkonna kaitse eritingimused;

2) teha maastiku ilmet või keskkonna ökoloogilist seisundit mõjutavaid töid, sealhulgas maaparandustöid ning veekogude reguleerimist.

III. LOODUSKESKKONNA JA -VARADE KASUTAMISE TAGATISED

§ 11. Looduskeskkonna ja -varade kasutuse õiguslik reguleerimine

(1) Suhteid riigiorganite ja kohalike omavalitsuse organite vahel looduskeskkonna ja -varade kasutamise valdkonnas reguleerib Eesti NSV seadusandlus.

(2) Suhteid kohaliku omavalitsuse organite ja kasutajate vahel reguleerivad Eesti NSV seadusandlus ja lepingud.

§ 12. Vaidluste lahendamine

(1) Looduskeskkonna ja -varade kasutusse andmise lepingu sõlmimisel, muutmisel ja lõpetamisel, maa ja akvatooriumi eraldamisel tekkinud vaidlused lahendab teise tasandi kohalik omavalitsus. Selle otsuse peale on kasutuslepingut sõlmida soovijal õigus edasi kaevata Eesti NSV Ülemnõukogule.

(2) Kasutusloa andmisel tekkinud vaidlused lahendatakse Eesti NSV Valitsuse poolt kehtestatud koras.

(3) Looduskeskkonna ja -varade kasutamise kontrolli käigus kasutaja ja kohaliku omavalitsuse organi või riikliku kontrollorgani vahel tekkinud vaidlused lahendab kohus.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 15. detsembril 1989.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

620 Eesti NSV seaduse «Looduskeskkonna ja -varade kasutamise korra kohta» kehtestamisest

Seoses Eesti NSV seaduse «Looduskeskkonna ja -varade kasutamise korra kohta» vastuvõtmisega Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Kehtestada Eesti NSV seadus «Looduskeskkonna ja -varade kasutamise korra kohta» alates 1. jaanuarist 1990.

2. Kuni vabariigi seadusandluse kooskõlla viimiseni Eesti NSV seadustega «Eesti NSV isemajandamise alused» ning «Looduskeskkonna ja -varade kasutamise korra kohta» kohaldatakse praegu kehtivaid looduskasutust reguleerivaid seadusandlikke akte niivõrd, kuivõrd need ei ole vastuolus nimetatud seadustega.

3. Eesti NSV seadust «Looduskeskkonna ja -varade kasutamise korra kohta» kohaldatakse kõigi Eesti NSV maa ja akvatooriumi ning loodusvarade kasutusse andmisega seonduvate suhete puhul, mis tekivad alates 1990. a. 1. jaanuarist või mis jätkuvad pärast nimetatud tähtaega seoses ettevõtete ümberregistreerimisega ning looduskeskkonna või loodusvarade edaspidise kasutamisega.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜUTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 15. detsembril 1989.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

621 Eesti NSV Ülemnõukogu valimiseks Eesti NSV Valimiskomisjoni ja väeosades valimise ringkonnakomisjonide moodustamise kohta

Vastavalt Eesti NSV Ülemnõukogu valimisseaduse 18. paragrahvile ja 8. paragrahvi 1. lõikele Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. Moodustada Eesti NSV Valimiskomisjon järgmises koosseisus:

Elli A vila — Agrotööstustöötajate Ametiühingu Paide Rajoonikomitee esimees;

Aarne Brok mann — Saaremaa Autobaasi peainsener;

Rudolf Džemilev — sõjaväelane;

Mati Heid mets — Tallinna Pedagoogilise Instituudi teadusprorektor;

Gunnar J änes — Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi nõukogude töö osakonna juhataja asetäitja;

Rein Kuku — Eesti Maaliidu eestseisuse tegevesimees;

Vello Lattik — J. Gagarini nim. Sovhoostehnikumi info-sektori juhataja;

Vladimir Lebedev — Kalinini Juhtimisvahendite Eriprojekteerimis-Konstrueerimisbüroo Tallinna osakonna ülem;

Herbert Lindmäe — Tartu Ülikooli õigusteaduskonna kriminaalõiguse ja -protsessi kateedri professori k. t.;

Arvo Must — Harju Rajooni Harku Küla RSN Täitevkomitee esimees;

Rein Mäll — Lillevere-nim. kolhoosi juhatuse esimehe asetäitja;

Liidia Niklus — Valga Autobaasi kaadriosakonna juhataja;
Endel Paap — Söetööstuse Töoliste Ametiühingu Eesti Territoriaalkomitee esimees;

Ljudmila Šainoga — Narva Linna RSN Täitevkomitee sekretär;

Aleksei Šolomov — Sillamäe Keemia-Metallurgia Tootmis-koondise insener;

Karl Tiilik — Eesti Töökollektiivide Liidu Esindajate Kogu liige;

Erik Truuväli — Eesti TA Ajaloo Instituudi direktori asetäitja;

Donald Visnapuu — EKP Keskkomitee parteiorganisatsioonilise ja kaadritöö osakonna juhataja I asetäitja.

2. Eesti NSV Ülemnõukogu valimiseks moodustatud neljas väeosade valimisringkonnas valimise ringkonnakomisjonidesse väeosade valijate koosolekute poolt üles seatud isikulise koosseisu kinnitamine panna Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumile.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 15. detsembril 1989.

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI SEADUS

622 Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadluste kinnitamise kohta

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

Kinnitada Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused:

30. novembrist 1989 «Täienduste tegemise kohta «Eesti NSV elamu-koodeksis»».

30. novembrist 1989 «Muudatuste tegemise kohta «Eesti NSV parandusliku töö koodeksi» paragrahvis 34».

15. detsembrist 1989 «Muudatustest «Eesti NSV kohalike rahvasaadikute nõukogude valimisseaduses»».

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 15. detsembril 1989.

EESTI NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIKU VABARIIGI
AMETIÜHINGUTE SEADUS

623

I. ÜLDSÄTTED

§ 1. Ametiühingute mõiste ja eesmärgid

(1) Eesti ametiühingud on iseseisvad omaalgatuslikud kodanike ühendustena tegutsevad ühiskondlikud organisatsioonid, kelle eesmärkideks on oma liikmete tööalaste, majanduslike, sotsiaalsete ning nendest tulenevate poliitiliste õiguste ja huvide esindamine ja kaitsmine.

(2) Eesti ametiühingud esindavad ja kaitsevad oma liikmete õigusi, mis tulenevad rahvusvahelise õiguse üldtunnustatud põhimõtetest, samuti õigusi, mis on sätestatud «Inimõiguste ülddeklaratsiooniga», rahvusvaheliste paktidega «Majanduslike, sotsiaalsete ja kultuurialaste õiguste kohta» ning «Kodaniku- ja poliitiliste õiguste kohta», Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonidega ja muude kehtestatud korras ratifitseeritud rahvusvaheliste lepingutega.

(3) Eesti ametiühingud tegutsevad Eesti NSV konstitutsiooni, käesoleva seaduse ja teiste Eesti NSV seaduste alusel.

§ 2. Ametiühingute moodustamise ja neisse kuulumise vabadus

(1) Õigus moodustada ametiühinguid on kõigil töötaval või elukutset omandaval isikul. Selle õiguse kasutamisel ei tohi teha muid kitsendusi kui need, mis on ette nähtud seadusega ja mis on demokraatlikus ühiskonnas vajalikud õiguskorra ning kodanike õiguste ja vabaduste kaitseks.

(2) Ametiühingusse astumine toimub vabal valikul ja vastavuses ametiühingu põhikirjaga. Pensionäridele säilitatakse ametiühingusse kuulumise õigus.

§ 3. Ametiühingute moodustamise põhimõtted

(1) Ettevõtetes, asutustes või organisatsioonides, samuti nende teistes paikkondades asuvates struktuuriüksustes moodustatakse ametiühingud kutse-, ameti-, töö- või tootmisalase sarnasuse alusel.

(2) Ettevõtetes, asutustes või organisatsioonides, samuti nende teistes paikkondades asuvates struktuuriüksustes moodustatud ametiühingud võivad luua liite.

(3) Ametiühingud võivad ühineda regionaalseteks ja vabariiklikeks liitudeks või ajutisteks ühendusteks.

(4) Vabariiklikud ametiühingute liidud võivad moodustada Eesti Ametiühingute Keskliidu.

§ 4. Ametiühingute sõltumatus

Ametiühingud on sõltumatud ja alluvad ainult seadusele. Keelatud on tegevus, mis otseselt või kaudselt on suunatud ametiühingute allutamisele mis tahes organitele ja organisatsioonidele.

§ 5. Ametiühingute vabariigiväline tegevus

(1) Ametiühingud võivad arendada mis tahes tegevust välissuhtlemise alal, mis ei ole keelatud Eesti NSV seadustega.

(2) Eesti ametiühingute suhted NSV Liidu ja teiste liiduvabariikide ametiühingutega reguleeritakse omavaheliste lepingutega.

§ 6. Ametiühingute põhikirjad ja programmid

(1) Ametiühingud võtavad iseseisvalt vastu oma põhikirjad ja programmid.

(2) Ametiühingute vabariiklike liitude ja Eesti Ametiühingute Keskliidu põhikirjad registreeritakse Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumis. Nendesse mittekuuluvate ametiühingute ja nende liitude põhikirjad registreeritakse Eesti NSV 1989. a. 18. mai seaduses «Kodanike ühenduste kohta» ettenähtud korras.

§ 7. Ametiühingud kui juriidilised isikud

Ametiühingud on juriidilised isikud.

II. AMETIÜHINGUTE PÄDEVUS JA ÕIGUSED

§ 8. Ametiühingute pädevus

Oma liikmete huvide ja seaduslike õiguste teostamiseks ning kaitseks ametiühingud:

1) sõlmivad kollektiiv- ja muid lepinguid;

2) avaldavad ametiühingute vabariiklike liitude ja Eesti Ametiühingute Keskliidu kaudu seadusandlikku initsiatiivi;

3) esitavad Eesti NSV riigivõimu- ja -valitsemisorganitele läbivaatamiseks kuu'luvaid ettepanekuid normatiivaktide vastuvõtmiseks, muutmiseks ja tühistamiseks;

4) jälgivad hinna kujunemist, nõuavad elukalliduse tõusust tingitud elanike ostuvõime languse korvamist;

5) seavad üles rahvasaadiku kandidaate ning võtavad oma rahvasaadikute kaudu osa riigivõimuorganite tegevusest;

6) nõuavad oma liikmete seaduslikke õigusi ahistavate administratsiooni aktide tühistamist;

7) nõuavad tööde peatamist, samuti ettevõtte, selle struktuuriüksuste või üksikute seadmete seiskamist, kui ei ole tagatud inimeste elu, tervise või keskkonna kaitse;

8) nõuavad kehtestatud elatusmiinimumi arvestamist töölepingute sõlmimisel;

9) jälgivad administratsiooni poolt tööseadusandluse ja töölepingute, kollektiiv- ja teiste administratsiooni ning ametiühingute vaheliste lepingute täitmist;

10) esindavad ja kaitsevad oma liikmeid riigiorganites ja töövaidluste läbivaatamisel;

11) teostavad teisi seadustega ettenähtud volitusi.

§ 9. Ametiühingute õigused

(1) Oma pädevuse teostamiseks kasutavad ametiühingud Eesti NSV seadustega antud õigusi, sealhulgas õigust:

1) saada takistamatult tasuta teavet seaduste, ettevõtete või organisatsioonide majandustegevuse, kollektiiv- ja töölepingute täitmise,

samuti elatustaseme ja -miinimumi, inflatsiooni- ja elukalliduse indeksi ning töötajate majanduslikku ja sotsiaalset olukorda iseloomustavate muude näitajate kohta;

2) läbi viia sotsioloogilisi ja muid uurimusi oma liikmete vajaduste ja huvide väljaselgitamiseks;

3) korraldada koosolekuid, miitinguid, tänavarongkäike ja demonstratsioone;

4) omada trükibaasi ja massiteabevahendeid, arendada kirjastustegevust, seahulgas välja anda ajalehti, ajakirju ja muid trükiseid;

5) korraldada seadusandluses ettenähtud korras streike.

(2) Ametiühingute õiguste teostamise korda reguleeritakse Eesti NSV seadusandlusega.

§ 10. Ametiühingute õiguste kaitse

(1) Ametiühingud on riigi kaitse all. Ametiühingute õiguste seadusevastane piiramine ning nende volituste teostamise takistamine pole lubatud.

(2) Ametiühingute õigusi kaitstakse riigivõimu- ja -valitsemisorganite, kohtu, arbitraaži ja teiste õiguskaitseorganite poolt.

(3) Riigi- ja majandusorganid on kohustatud vastava ametiühinguorgani nõudmisel astuma läbirääkimisse ametiühingute pädevusse kuuluvates küsimustes.

§ 11. Tagatised ametiühingute liikmetele

Administratsiooni algatusel ametiühinguliikme vallandamiseks, samuti ametiühinguorgani koosseisu valitud isiku distsiplinaarkorras karistamiseks on vajalik põhikirjaga selleks volitatud ametiühinguorgani eelnev nõusolek. Käesolevas paragrahvis tähendatud nõusolek kehtib 1 kuu jooksul arvates selle saamise päevast.

III. AMETIÜHINGUTE VARA JA SELLE KASUTAMINE

§ 12. Ametiühingute vara ning selle kasutamise kord

(1) Ametiühingute vara hulka kuuluvad ametiühingute ettevõtted, hooned ja rajatised, sisseastumis- ja liikmemaksud, laekumised ettevõtelt, majandusorganisatsioonidelt, annetused, tulud ametiühingute ettevõtetest, asutustest ja spordiühingutest, samuti muud varad ja tulud.

(2) Ametiühingud kinnitavad iseseisvalt oma eelarve, palgaliste töötajate arvu ning nende töö tasustamise tingimused.

(3) Ametiühingutel on õigus vastavalt oma eesmärkidele asutada ettevõtteid ning olla osanik ettevõtetes, samuti asutada vastavaid asutusi ja organisatsioone.

(4) Ametiühingud võivad hoida oma raha nende poolt valitud pankades, saada hoiuprotsente, omandada aktsiaid, anda laenu ja korraldada seadusandluses ettenähtud korras loteriisid.

(5) Ametiühingud võivad moodustada heategevuslikke ja muid фонде.

(6) Finants-majanduslikus tegevuses ei allu ametiühingud, nende ettevõtted, asutused ja organisatsioonid riigiorganite kontrollile, välja arvatud seadusandluses ettenähtud juhud.

§ 13. Ettevõtete, asutuste, organisatsioonide ning majandusorganite vara kasutamine ametiühingute poolt

Ametiühingud kasutavad ettevõtete, asutuste, organisatsioonide ja majandusorganite vara selleks seadusega kehtestatud korras või lepingu alusel.

IV. LÕPPSATTED

§ 14. Ametiühingute tegevuse peatamine ja lõpetamine

(1) Ametiühingud ja nende liidud peatavad või lõpetavad oma tegevuse nende põhikirjades ettenähtud alustel ja korras.

(2) Kui ametiühingute või nende liitude tegevus on vastuolus seadusega või põhikirjaga, võidakse see lõpetada Eesti NSV 1989. a. 18. mai seaduses «Kodanike ühenduste kohta» ettenähtud alustel ja korras.

§ 15. Käesoleva seaduse kehtivus

Käesolev seadus jõustub vastuvõtmise momendist ja kehtib kõigi Eesti NSV-s tegutsevate ametiühingute ja nende liitude suhtes.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜUTEL
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 15. detsembril 1989.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU OTSUS

624 «Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi ametiühingute seaduse» ellurakendamise korra kohta

Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Ülemnõukogu otsustab:

1. «Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi ametiühingute seaduse» jõustumiseni Eesti NSV-s tegutsenud ametiühingutel tuleb oma põhikirjad viia nimetatud seadusega kooskõlla ühe aasta jooksul, arvates seaduse jõustumisest.

2. Kuni Eesti Ametiühingute Keskliidu või muu keskorgani moodustamiseni täidab tema funktsioone ja on Eesti NSV ametiühingute kõrgeimaks organiks Eesti NSV ametiühingute kongress.

3. Kuni Eesti NSV seadusandluse kooskõlla viimiseni «Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi ametiühingute seadusega» kohaldatakse Eesti NSV-s varem kehtestatud normatiivakte niivõrd, kuivõrd need ei ole vastuolus nimetatud seadusega.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜUTEL
Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 15. detsembril 1989.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

625 Eesti NSV riigivalitsemise keskorganite süsteemi ümberkujundamise kohta

Seoses Eesti NSV 6. detsembri 1989. aasta seadusega «Eesti Nõukogude Sotsialistliku Vabariigi Valitsusest» Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

1. Likvideerida Eesti NSV Elamu- ja Kommunaalmajanduse Ministeerium ja Eesti NSV Teraviljasaaduste Ministeerium ning järgmised Eesti NSV riiklikud komiteed:

- Eesti NSV Riiklik Agrotööstuskomitee;
- Eesti NSV Riiklik Ehituskomitee;
- Eesti NSV Riiklik Hariduskomitee;
- Eesti NSV Riiklik Kehakultuuri- ja Spordikomitee;
- Eesti NSV Riiklik Kultuurikomitee;
- Eesti NSV Riiklik Kütuse- ja Energeetikakomitee;
- Eesti NSV Riiklik Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee;
- Eesti NSV Riiklik Materiaal-Tehnilise Varustuse Komitee;
- Eesti NSV Riiklik Plaanikomitee;
- Eesti NSV Riiklik Statistikakomitee;
- Eesti NSV Riiklik Tehnilise ja Mäejärelvalve Komitee;
- Eesti NSV Riiklik Transpordikomitee;
- Eesti NSV Riiklik Töö ja Sotsiaalküsimuste Komitee;
- Eesti NSV Riiklik Tööstuskomitee.

2. Moodustada järgmised Eesti NSV ministeeriumid:

Ehitusministeerium likvideeritava Eesti NSV Riikliku Ehituskomitee baasil;

Haridusministeerium likvideeritava Eesti NSV Riikliku Hariduskomitee baasil;

Keskonnaministeerium likvideeritava Eesti NSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee baasil;

Kultuuriministeerium likvideeritava Eesti NSV Riikliku Kultuurikomitee baasil;

Majandusministeerium likvideeritava Eesti NSV Riikliku Plaankomitee baasil;

Materiaalsete Ressursside Ministeerium likvideeritava Eesti NSV Riikliku Materiaal-Tehnilise Varustuse Komitee baasil;

Põllumajandusministeerium likvideeritava Eesti NSV Riikliku Agrotööstuskomitee baasil;

Sotsiaalministeerium likvideeritava Eesti NSV Riikliku Töö ja Sotsiaalküsimuste Komitee baasil;

Transpordiministeerium likvideeritava Eesti NSV Riikliku Transpordikomitee baasil;

Tööstus- ja Energeetikaministeerium likvideeritavate Eesti NSV Riikliku Tööstuskomitee ning Eesti NSV Riikliku Kütuse ja Energeetika-komitee baasil.

3. Esitada Eesti NSV Ülemnõukogule ettepanek võtta Eesti NSV televisiooni ja raadio riiklik juhtimine Eesti NSV Ülemnõukogule.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 21. detsembril 1989.

* * *

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

626 Tiit Järve nimetamise kohta Eesti NSV riigiministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Nimetada Tiit Eimari p. Järve Eesti NSV riigiministriks.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 21. detsembril 1989.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

627 Tiit Nuudi nimetamise kohta Eesti NSV keskkonnaministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Nimetada Tiit Arnoldi p. Nuudi Eesti NSV keskkonnaministriks, vabastades ta Eesti NSV Riikliku Looduskaitse ja Metsamajanduse Komitee esimehe ametikohalt.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 21. detsembril 1989.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

628 Jaak Kaarma nimetamise kohta Eesti NSV kultuuriministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Nimetada Jaak Arturi p. Kaarma Eesti NSV kultuuriministriks, vabastades ta Eesti NSV Riikliku Kultuurikomitee esimehe ametikohalt.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 21. detsembril 1989.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

629 Juhan Sillaste nimetamise kohta Eesti NSV sotsiaalministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Nimetada Juhan Heino p. Sillaste Eesti NSV sotsiaalministriks, vabastades ta Eesti NSV Riikliku Töö- ja Sotsiaalküsimuste Komitee esimehe ametikohalt.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 21. detsembril 1989.

EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU PRESIIDIUMI SEADLUS

630 Tiit Vähi nimetamise kohta Eesti NSV transpordiministriks

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium otsustab:

Nimetada Tiit Roberti p. Vähi Eesti NSV transpordiministriks, vabastades ta Eesti NSV Riikliku Transpordikomitee esimehe ametikohalt.

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees A. RÜÜTEL

Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi sekretär A. ALMANN

Tallinn, 21. detsembril 1989.

II

EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

631 Sõjaväe tegevteenistusest erru lastud või reservi arvatud ohvitserkoosseisu kuuluvate isikute, lipnike, mitšmanite ja üleajateenijate elamispiinaga kindlustamise abinõude kohta

Seoses Eesti NSV seadusega «Eesti NSV isemajandamise alused» ja NSV Liidu Ülemnõukogu 27. juuli 1989. a. otsusega «Leedu NSV, Läti NSV ja Eesti NSV ülemnõukogude ettepanekutest isemajandamisele ülemineku kohta» Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrab:

1. Eesti NSV ministriumidel, riiklikel komiteedel ja keskasutustel, linnade ja rajoonide täitevkomiteedel võtta teadmiseks juurdelisatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu 7. septembri 1989. a. määrus nr. 734 «Sõjaväe tegevteenistusest erru lastud või reservi arvatud ohvitserkoosseisu kuuluvate isikute, lipnike, mitšmanite ja üleajateenijate elamispiinaga parema kindlustamise abinõude kohta».

2. Kehtestada, et käesoleva määruse punktis 1 nimetatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrust kohaldatakse Eesti NSV territooriumil nende NSV Liidu reivajõududest, NSVL Siseministeriumi vägedest, NSVL Riikliku Julgeoleku Komitee organitest ja raudteevägedest tervisliku seisundi, vanuse või koosseisude koondamise tõttu erru lastud või reservi arvatud ohvitserkoosseisu kuuluvate isikute, lipnike, mitšmanite ja üleajateenijate suhtes, kelle alaliseks elukohaks enne tegevteenistusse astumist oli Eesti NSV.

3. Käesoleva määruse punktis 2 nimetatud isikute elamispiinnaga kindlustamiseks:

1) linnade ja rajoonide täitevkomiteedel näha oma territoriaalse arengu kavades 1990. aastaks ette kehtestatud korras kapitaalmahutused elamispiinna ehitamiseks isikutele, kes lastakse erru või arvatakse reservi seoses NSV Liidu relvajõudude koondamisega aastatel 1989—1990 ning saabuvad käesolevas määruses ettenähtud korras Eesti NSV-sse;

2) kehtestada, et tervisliku seisundi, vanuse või koosseisude koondamise tõttu NSV Liidu relvajõududest, NSVL Siseministeriumi vägedest, NSVL Riikliku Julgeoleku Komitee organitest ja raudteevägedest erru lastud või reservi arvatud ohvitserkoosseisu kuuluvaid isikuid, lipnikke, mitšmaneid ja üleajateenijaid võetakse elamispiinnaga kindlustamiseks arvele selles kohaliku rahvasaadikute nõukogu täitevkomitees, kus asus nende isikute alaline elukoht enne tegevteenistusse astumist. Juhul kui nimetatud isikud valivad alaliseks elukohaks teise Eesti NSV territooriumil paikneva asula, võetakse nad arvele nende poolt valitud kohaliku rahvasaadikute nõukogu täitevkomitees, välja arvatud Tallinn ja vabariikliku tähtsusega kuurortpiirkonnad;

3) anda nendele ohvitserkoosseisu kuuluvatele isikutele, lipnikele, mitšmanitele ja üleajateenijatele, kes on jõudnud NSV Liidu seaduses «Üldisest sõjaväekohustusest» tegevteenistuses oleku ajaks kehtestatud piirvanuseni või kellel on selle vanuseni jäänud mitte üle kolme aasta, õigus astuda esmajärjekorras elamukooperatiivi liikmeks või saada individuaalelamu ehituskruunt nendes asulates, mille nad on valinud oma alaliseks elukohaks käesoleva punkti alapunktis 2 kehtestatud korda arvestades, olenemata kohast, kus nad olid sõjaväe tegevteenistuses. Laiendada seda õigust ohvitserkoosseisu kuuluvatele isikutele, lipnikele, mitšmanitele ja üleajateenijatele, kes on varem NSV Liidu relvajõududest tervisliku seisundi, vanuse või koosseisude koondamise tõttu erru lastud või reservi arvatud ja kohaliku rahvasaadikute nõukogu täitevkomitees arvele võetud elamispiinnaga kindlustamiseks.

4. Kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteedel on õigus suunata erandina nende NSV Liidu relvajõududest, NSVL Siseministeriumi vägedest, NSVL Riikliku Julgeoleku Komitee organitest ja raudteevägedest erru lastud või reservi arvatud ohvitserkoosseisu kuuluvate isikute, lipnike, mitšmanite ja üleajateenijate paremaks elamispiinnaga kindlustamiseks, kes käesoleva määruse jõustumise ajal on arvel kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteedes, kuni 5 protsenti aastatel 1989—1990 ettevõtete ja organisatsioonide poolt osaluskorras ehitatud elamispiinnast selle elamispiinna piires, mille need täitevkomiteed peavad kehtestatud korras kinni kodanike ümberpaigutamiseks majadest, mis lammutatakse seoses elamuehituskruuntide eraldamisega, ja teenistuslike eluruumide andmiseks vahetult elamufondi teenindamise ja eksploateerimise tegelevatele töötajatele.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimees I. TOOME

Eesti NSV Ministrite Nõukogu asjadevalitseja T. JÄRVE

NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU MÄÄRUS

Sõjaväe tegevteenistusest erru lastud või reservi arvatud ohvitserkoosseisu kuuluvate isikute, lipnike, mitšmanite ja üleajateenijate elamispinnaga parema kindlustamise abinõude kohta

NSV Liidu Ministrite Nõukogu märgib, et viimasel ajal ei täida mitmed kohalikud nõukogude organid NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 20. jaanuari 1960. a. määruse nr. 74, 5. märtsi 1963. a. määruse nr. 270, 29. aprilli 1975. a. määruse nr. 354 ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 17. veebruari 1981. a. määruse nr. 193 nõudeid NSV Liidu relvajõududest tervisliku seisundi, vanuse või koosseisude koondamise tõttu erru lastud või reservi arvatud ohvitserkoosseisu kuuluvate isikute, lipnike, mitšmanite ja üleajateenijate õigeaegse elamispinnaga kindlustamise osas.

Paljud kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteed, eriti meie maa Euroopa-osa kesk- ja lõunapiirkondades, kindlustavad neid isikuid elamispinnaga mitte ettenähtud 3 kuu jooksul pärast nende saabumist valitud elukohta, vaid 2—3 ja enama aasta pärast.

Eluruumide ootamise pikk aeg tekitab nimetatud isikutele ja nende perekonnaliikmetele suuri raskusi seoses ajutise sissekirjutuse, töölerakendamise ja meditsiinilise teenindamise ning laste õpetamisega koolis, nad kaotavad õiguse mõningatele seadusandlusega kehtestatud soodustustele (töö, sotsiaalkindlustuse ja muu osas).

Paljud erru lastud või reservi arvatud ohvitserkoosseisu kuuluvad isikud, lipnikud, mitšmanid ja üleajateenijad on sunnitud pärast vabane-mist sõjaväe tegevteenistusest jääma elama kinnistesse ja eraldiasuvasse sõjaväelinnakutesse, raskendades tegevteenistuses olevate sõjaväelaste eluruumidega kindlustamist.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrab:

1. Liiduvabariikide ministrite nõukogudel vaadata viivitamatult läbi tervisliku seisundi, vanuse või koosseisude koondamise tõttu NSV Liidu relvajõududest, piirivalve-, sise- ja raudteevägedest erru lastud või reservi arvatud ohvitserkoosseisu kuuluvate isikute, lipnike, mitšmanite ja üleajateenijate elamispinnaga kindlustamise küsimus ja rakendada konkreetseid meetmeid nende isikute esmajärjekorras kindlustamiseks elamispinnaga aastatel 1989—1990, kes käesoleva määruse vastuvõtmise ajal on arvel kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteedes.

Lubada kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteedel erandina suunata aastatel 1989—1990 nimetatud isikutele täiendava elamis-pinna eraldamiseks kuni 5 protsenti elamispinna majades, mis on ehitatud ettevõtete ja organisatsioonide poolt täitevkomiteedele elamuehituses osalemiseks üleantud vahenditega, selle elamispinna piires, mille need täitevkomiteed peavad kehtestatud korras kinni kodanike ümberpaiguta-miseks majadest, mis lammutatakse seoses elamuehituskruuntide eraldami-sega, ja teenistuslike eluruumide andmiseks vahetult elamufondi teenin-damise ja ekspluateerimisega tegelevatele töötajatele.

Liiduvabariikide ministrite nõukogudel ja NSVL Plaanikomiteel näha 1990. aasta plaani projektis ette vajalikud kapitaalvahutused nende ohvitserkoosseisu kuuluvate isikute, lipnike, mitšmanite ja üleajateenijate elamispiinnaga kindlustamiseks, kes on lastud erru või arvatud reservi seoses NSV Liidu relvajõudude vähendamisega.

Kehtestada, et alates kolmeteistkümnendast viisaastakust kindlustatakse erru lastud või reservi arvatud ohvitserkoosseisu kuuluvad isikud, lipnikud, mitšmanid ja üleajateenijad elamispiinnaga kapitaalvahutustest, mis NSVL Plaanikomitee ja liiduvabariikide ministrite nõukogud näevad selleks ette kõigist finantseerimisallikatest ja formeeritakse stabiilsete normatiivide alusel, kaasa arvatud vastavate eelarvete vahendid.

NSVL Kaitseministeeriumil, NSVL Siseministeeriumil, NSVL Riikliku Julgeoleku Komiteel ja raudteevägede ülemal teatada iga aasta 1. aprilliks sõjakomissariaatide kaudu kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteedele andmed järgmisel aastal saabuvate nimetatud isikute eeldatava arvu ning vajaliku elamispiinna suuruse kohta.

2. Pikendada 1990. aastaks NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu 20. novembri 1984. a. määruse nr. 1160 punkti 1 esimeses kolmandas lõigus kehtestatud kinnistest ja eraldiasuvatest sõjaväelinnakutest ümberpaigutatavate isikute elamispiinnaga kindlustamise korda.

Kehtestada, et alates kolmeteistkümnendast viisaastakust kindlustatakse nimetatud isikuid elamispiinnaga kapitaalvahutustest (koos töövõtutööde limiitidega), mis NSVL Plaanikomitee näeb selleks ette NSVL Kaitseministeeriumile, NSVL Siseministeeriumile ja NSVL Riikliku Julgeoleku Komiteele ning mis seejärel antakse üle kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteedele osalemiseks elamuehituses.

Liiduvabariikide ministrite nõukogudel tagada nimetatud kapitaalvahutuste vastuvõtmine esmajärjekorras.

3. Kehtestada, et tervisliku seisundi, vanuse või koosseisude koondamise tõttu erru lastud või reservi arvatud NSV Liidu relvajõudude, piirivalve-, sise- ja raudteevägede ohvitserkoosseisu kuuluvad isikud, lipnikud, mitšmanid ja üleajateenijad võetakse elamispiinnaga kindlustamiseks kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteedes arvele ilma eelmisest elukohast väljakirjutamist ja kasutatava eluruumi äraandmist tõendavate dokumentideta. Nimetatud isikud esitavad need dokumendid vahetult eluruumide saamisel.

Kohustada kohalike rahvasaadikute nõukogude täitevkomiteesid nimetatud isikute (koos perekonnaliikmetega) sissekirjutamise kehtestatud korda arvestades valitud elukohta saabumise korral rakendama kiiresti abinõusid nende ajutiseks majutamiseks seadusandluses ettenähtud korras kuni elamispiinna saamiseni.

4. Anda nendele ohvitserkoosseisu kuuluvatele isikutele, lipnikele, mitšmanitele ja üleajateenijatele, kes on jõudnud NSV Liidu seaduses «Üldisest sõjaväekohustusest» tegevteenistuses oleku ajaks kehtestatud piirvanuseni või kellel on selle vanuseni jäänud mitte üle kolme aasta,

õigus astuda esmajärjekorras elamukooperatiivi liikmeks või saada individuaalelamu ehituskruunt nendes asulates, mille nad on valinud oma elukohaks sissekirjutamise kehtestatud korda arvestades, olenemata kohast, kus nad olid sõjaväe tegevteenistuses.

Laiendada seda õigust ohvitserkoosseisu kuuluvatele isikutele, lipnikele, mitšmanitele ja üleajateenijatele, kes on varem NSV Liidu relvajõududest erru lastud või reservi arvatud tervisliku seisundi, vanuse või koosseisude koondamise tõttu ja kes kuuluvad ümberpaigutamisele kinnistest ja eraldiasuvatest sõjaväelinnakutest.

Võtta nimetatud isikud elamukooperatiivi liikmeks ja anda neile individuaalelamu ehituskruunte ilma, et nad oleksid sisse kirjutatud asulatesse, kus asub elamukooperatiiv või kuhu antakse ehituskruunt. See toimub dokumentide alusel, mis antakse neile isikutele vastavalt NSVL Kaitseministeeriumi, NSVL Siseministeeriumi, NSVL Riikliku Julgeoleku Komitee ja raudteevägede ülema poolt kehtestatavas korras.

5. Laiendada käesoleva määruse kehtivust NSVL Riikliku Julgeoleku Komitee organite ohvitserkoosseisu kuuluvatele isikutele, lipnikele, mitšmanitele ja üleajateenijatele.

6. Liiduvabariikide ministrite nõukogudel kanda iga aasta 1. märtsiks NSV Liidu Ministrite Nõukogule ette käesoleva määruse täitmise käigust.

7. NSVL Kaitseministeeriumil ja NSVL Justiitsministeeriumil koos NSVL Siseministeeriumi ja NSVL Riikliku Julgeoleku Komiteega esitada NSV Liidu Ministrite Nõukogule ettepanekud käesolevast määrusest tulevate muudatuste tegemise kohta kehtivas seadusandluses.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu esimehe asetäitja L. VORONIN
NSV Liidu Ministrite Nõukogu asjajadevalitseja M. ŠKABARDNJA

Moskva, Kreml, 7. septembril 1989. Nr. 734.

INDEKS 78280

Väljaandja: Eesti NSV Ministrite Nõukogu Asjajadevalitsus.
Trükipoognaid 1,5. Arvestuspoognaid 1,8. Tellimuse nr. 1929.
ENSV MN Asjajadevalitsuse Trükikoda, Tallinn.

HYVÄRAAMATUKSI

AR

Kontrolllehti

Raamatupäät

90-177a

13.02.90